

Saker til behandling i kontrollutvalgets møte

tirsdag 16. juni 2009 kl 16.30

Møtet holdes i Kontrollutvalgets sekretariat Grenseveien 88

Kart I

Sak	Side
50/09 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26.05.2009.....	2
51/09 Rapport nr 10/2009 Leveranser fra PEAB Norge AS til Omsorgsbygg Oslo KF...2	2
52/09 Rapport 11/2009 Undersøkelse av påstander om mulige kritikkverdige forhold i Sporveisbussene AS.....	3
53/09 Rapport 12/2009 Klager på behandlingen av Plan- og byggesaker i Oslo kommune	6
54/09 Rapport 13/2009 Intern kontroll i og rundt IT-systemer - Samlerapport 2008	7
55/09 Rapport 14/2009 - Utviklings- og kompetanseetaten - anskaffelser av IKT-tjenester for Oslo kommune	7
56/09 Rapport 15/2009 Forebygging og reduksjon av sykefravær i Sykehjemsetaten.....	9
57/09 Oppfølging av rapport 2/2007 - Kontroller i og rundt det elektroniske bestillings-og fakturasystemet i Oslo kommune.....	11
58/09 Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 6/2007 - Økonomisk forvaltning av brukermidler i samlokaliserte boliger.....	12
59/09 Sosial dumping - kommunens undersøkelser.....	13
60/09 Endelig innberetning om uregelmessigheter i Næringsetaten.....	14

50/09

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26.05.2009

Protokollen følger vedlagt.

51/09

Rapport nr 10/2009 Leveranser fra PEAB Norge AS til Omsorgsbygg Oslo KF

Saken gjelder:

Kontrollutvalget besluttet 26.08.2008 (sak 75) at Kommunerevisjonen skulle gjennomføre forvaltningsrevisjon av leveranser fra PEAB Norge AS (PEAB) til Omsorgsbygg Oslo KF (OBY). Prosjektet sorterer under satsningsområdet anskaffelser i overordnet plan for forvaltningsrevisjon vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

BDO Noraudit har etter oppdrag fra Kommunerevisjonen utført den bestilte forvaltningsrevisjonen som presenteres i rapport nr 10/2009 *Leveranser fra PEAB Norge AS til Omsorgsbygg Oslo KF*. Konkret har BDO Noraudit kartlagt og vurdert anskaffelser, kontrakter, utøvelse av fullmakt og kontroll ved mottak og betaling av varer og tjenester ved utvalgte byggeprosjekter som PEAB har utført i perioden 2003 - 2005.

Undersøkte anskaffelser av entreprenørtjenester og prosjektoppfølgingen ble av BDO Noraudit vurdert som tilfredsstillende, men det ble pekt på noen svakheter og mangler:

- Innføring av eget kvalitetssikringssystem var ikke påbegynt i OBY ved overtakelsen av kontrakt om rehabilitering av Solvang sykehjem fra tidligere Bydel Helsefyr-Sinsen. Slikt system ble påbegynt, men ikke sluttført under prosjektoppfølgingen ved ombyggingen av Uranienborghjemmet. Selv om det ble utført risikovurderinger ved oppfølging av økonomi, kvalitet, helse, miljø og sikkerhet og framdrift, er det BDO Noraudits inntrykk at slike vurderinger ikke ble gjennomført systematisk som ledd i den løpende prosjektstyringen.
- Ved engasjement av PEAB som entreprenør ved Uranienborghjemmet, ble det avtalt utvidelse av vedståelsesfristen uten at de øvrige tilbyderne fikk tilsvarende forespørsel.
- Det er avdekket mangelfull etterlevelse av bestillingsfullmakter for endringer og tillegg. For Solvang sykehjem er det et inntrykk hos BDO Noraudit at man ved overtakelse av prosjektet i liten grad etterkontrollerte innleid prosjektleder.

Foreløpig rapport ble oversendt Omsorgsbygg Oslo KF og Byråden for byutvikling for kommentarer. Ingen av høringsinstansene hadde innsigelser til rapportens innhold.

Rapport nr 10/2009 *Leveranser fra PEAB Norge AS til Omsorgsbygg Oslo KF*, er basert på den andre undersøkelsen av slike leveranser til virksomheter i Oslo kommune. Den første ble rapportert som 14/2007 *Leveranser fra PEAB Norge AS til Undervisningsbygg Oslo KF*.

PEAB Norge AS var involvert i korrupsjonssaken ved Nedre Romerike vannverk og renseanlegg, og i korrupsjonssaken ved NSB-selskapet ROM Eiendomsutvikling. Entreprenørselskapet har hatt store leveranser til virksomheter i Oslo kommune, og det er påpekt svakheter hos disse når det gjelder gjennomføring, dokumentasjon og kontroll med anskaffelser. Dette har medført at kontrollutvalget har ønsket forvaltningsrevisjon av PEAB-leveranser til Undervisningsbygg Oslo KF og Omsorgsbygg Oslo KF.

De rapporterte forvaltningsrevisjonene styrker etter Kommunerevisjonens vurdering ikke grunnlaget for ytterligere undersøkelser av PEAB-leveranser til Oslo kommune.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg funnene i rapport nr 10/2009 *Leveranser fra PEAB Norge AS til Omsorgsbygg Oslo KF*. BDO Noraudit viser på den ene siden til tilfredsstillende gjennomføring av anskaffelser og god prosjektoppfølgning, men også til mangler ved systematisk kvalitetsstyring av investeringsprosjektene, etterlevelse av bestillingsfullmakter og håndtering av vedståelsesfrist.

Kontrollutvalget vil understreke viktigheten av at store investeringsprosjekter følges opp på systematisk måte, og likeledes at anskaffelsesregelverket og interne bestillingsfullmakter etterleves.

Kontrollutvalget merker seg også at to rapporterte forvaltningsrevisjoner om leveranser fra PEAB Norge AS til henholdsvis Undervisningsbygg Oslo KF og Omsorgsbygg Oslo KF, etter Kommunerevisjonens vurdering ikke styrker grunnlaget for ytterligere undersøkelser av slike leveranser til Oslo kommune.

Saken sendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 03.06.2009 m/vedlegg

52/09

Rapport 11/2009 Undersøkelse av påstander om mulige kritikkverdige forhold i Sporveisbussene AS

Saken gjelder:

Utgangspunktet for undersøkelsen er et notat fra bystyregruppa i partiet Rødt til kontrollutvalget datert 24.04.2008. Kontrollutvalget behandlet notatet i sitt møte 27.05.2008, og fattet følgende vedtak (sak 62):

Kontrollutvalget mener det fremsettes alvorlige påstander i Rødts henvendelse, og at kontrollutvalget har kompetanse til å iverksette undersøkelser. Kontrollutvalget ber Kommunerevisjonen drøfte nærmere med byråden for finans og utvikling hvordan

undersøkelser av påstandene kan gjennomføres på en hensiktsmessig måte og gi tilbakemelding til kontrollutvalget.

Byråden for finans og utvikling hadde ingen innvendinger til at Kommunerevisjonen gjennomførte undersøkelsen, og bekreftet dette i brev datert 18. juni 2008.

Daværende konsernsjef i Kollektivtransportproduksjon AS hadde generalforsamlingsfullmakt for Sporveisbussene AS. Konsernsjefen ba ved brev datert 30. mai 2008 Kommunerevisjonen om å gjennomgå alle forhold i Rødts notat.

Påstandene i Rødts notat er knyttet til flere forhold. Kommunerevisjonen har valgt å undersøke påstander knyttet til:

- leieavtaler for bussanlegg og bussparkering på Ulven
- oppgradering av anleggene på Ulven
- bygging av spiserom og kontor på Alna
- utleie av hybler i Risløkkveien
- kjøp av Arctic Express Buss og Reisebyrå AS
- innleie av konsulent
- skifte av pensjonsordning og sammenblanding av fondsmidler

Forholdene strekker seg i tid fra september 2002 til og med 2007.

Når det gjelder leieavtaler på Ulven, har undersøkelsen vist at påstanden om eierforhold i utleieselskapet, var korrekt. Det samme var påstanden om at styret i Sporveisbussene AS ved notat i sammenheng med inngåelsen av den første leieavtalen, var orientert om at eierskapet skulle endres. Videre er det korrekt at styret ved inngåelse av leieavtale nummer to, ikke eksplisitt ble orientert om hvem som eide utleieselskapet.

Kommunerevisjonen har på dette punktet påpekt det uheldige ved at styret satt igjen med et inntrykk av at eierforholdene i selskapet som leier ut på Ulven, var avklart i tråd med styrets forbehold for å inngå den første leieavtalen. Kommunerevisjonen anser det videre uheldig at leieavtalene, slik situasjonen reelt sett var, ble fremforhandlet av tre personer i selskapet, hvorav den ene også var utleier.

Ved oppgradering av anleggene på Ulven, har Kommunerevisjonen ikke funnet indikasjoner på at administrasjonen unnlot å gi styret fullstendige opplysninger om lokalenes egnethet (Persveien 34–36). Kostnaden ved oppgraderingen ble vesentlig høyere enn først estimert. Kommunerevisjonen har ikke hatt mulighet til å foreta en ekstern verdivurdering av det arbeidet som ble gjort, fordi det ikke foreligger avtaler eller tilbudsbrev som beskriver arbeidet. Det fremstår etter Kommunerevisjonens oppfatning, som kritikkverdig.

Når det gjelder ombygging til spiserom og kontor på Alna, har Kommunerevisjonen ikke funnet belegg for påstanden om at ombyggingen ikke var ønsket av de ansatte. Vi har heller ikke funnet belegg for å si at kostnaden for ombyggingen var ca. kr. 200 000, slik Rødt indikerte i sitt notat. Det fremstår for Kommunerevisjonen som usikkert hvilket arbeid som ble utført i forbindelse med ombyggingen og hvor mye selskapet betalte for arbeidet. Det er etter Kommunerevisjonens oppfatning uheldig.

Det er korrekt at hybler i Risløkkveien ble leid ut til Sporveisbussene fra 2003, og at selskapets innkjøpssjef var deleier i selskapet som leide ut. Koblingen mellom innkjøpssjefens private forretningsvirksomhet og Sporveisbussene, på tidspunktet for etablering av leieavtalen, fremstår for Kommunerevisjonen som uryddig.

Kommunerevisjonen er kritisk til at selskapet tidligere ikke hadde tilstrekkelige rutiner for sikre en velfungerende innkjøpsfunksjon - særlig rutiner for å sikre konkurranse og solide og uavhengige leverandører. Kommunerevisjonen har også stilt spørsmål ved hvordan forhold som ble tatt opp i selskapet i 2004, og som også er en del av denne undersøkelsen, ble håndtert.

Kommunerevisjonen har ikke funnet at det var hold i påstander eller grunnlag for kritikk i forhold omtalt under de tre nederste kulepunktene: kjøp av Arctic Express Buss og Reisebyrå AS, innleie av konsulent eller skifte av pensjonsordning/sammenblanding av fondsmidler.

Kommunerevisjonen har ikke undersøkt påstander knyttet til lakkering av kommunale biler, salg av Ontariobusser eller Sporveisbussenes innkjøp av to kondemnerte varebiler. Årsaken til at disse ikke er vurdert nærmere er fordi de er udokumenterte, ligger langt tilbake i tid og dreier seg om relativt små beløp. Kommunerevisjonen har ut fra dette vurdert sannsynligheten for å skape klarhet i disse forholdene som liten.

Kommunerevisjonen anbefaler selskapet å foreta en vurdering av om selskapet plikter å følge regelverket om offentlige anskaffelser. Videre anbefaler Kommunerevisjonen at selskapet kontinuerlig har fokus på etterlevelse av gjeldende rutiner og regelverk, særlig på området innkjøp

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til Kommunerevisjonens rapport 11/2009, og merker seg at det i perioden 2002 til 2007 er avdekket en del uryddige forhold i Sporveisbussene AS. Dette dreier seg blant annet om selskapets informasjon til styret, rollen til innkjøpssjefen i selskapet, skriftlighet i inngåtte avtaler og selskapets rutiner knyttet til innkjøp mer generelt.

Utvalget merker seg videre at Kommunerevisjonen ikke har funnet hold i påstandene knyttet til kjøp av Arctic Express Buss og Reisebyrå AS, innleie av konsulent eller skifte av pensjonsordning og sammenblanding av fondsmidler.

Kontrollutvalget ber byrådet følge opp at det blir avklart hvorvidt Sporveisbussene AS plikter å følge lov om offentlige anskaffelser.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 11/2009 *Undersøkelse av påstander om mulige kritikkverdige forhold i Sporveisbussene AS* til orientering.

Saken oversendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 08.06.2009 m/vedlegg

Rapport 12/2009 Klager på behandlingen av Plan- og byggesaker i Oslo kommune

Saken gjelder:

Klager i plan- og byggesaker blir i siste instans avgjort av Fylkesmannen. Rapport 12/2009 *Klager på behandlingen av plan- og byggesaker i Oslo kommune* er bl.a. basert på en gjennomgang av Fylkesmannens avgjørelser i plan- og byggesaker hvor Oslo kommunes vedtak er omgjort, opphevet eller delvis opphevet i perioden 2003-2008.

Kontrollutvalget vedtok 20.01.2009, sak 3, å be Kommunerevisjonen undersøke om det er mønstre/fellesnevner i de klagesakene hvor Fylkesmannen har gitt klager medhold.

I perioden 2003 – 2008 behandlet Oslo kommune mer enn 27 000 plan- og byggesaker og ca 1900 klagesaker. 1504 klager ble realitetsbehandlet av Fylkesmannen som ga klager helt eller delvis medhold i 173 saker. Kommunerevisjonen har gjennomgått 151 av disse avgjørelsene.

Undersøkelsen viser at Fylkesmannens opphevelse/omgjøring i 53 av de 151 sakene er begrunnet i at Plan- og bygningsetatens saksbehandling ikke tilfredsstillter forvaltningslovens krav til sakens utredning og begrunnelse. 90 av de 151 sakene har vi kategorisert som "feil rettsanvendelse". Dette omfatter i denne undersøkelsen de tilfellene hvor de materielle kompetansebetingelser for kommunens vedtak ikke er oppfylt, vedtaket bygger på sviktende faktisk grunnlag eller det er mangler ved de overveielser som ligger til grunn for kommunens vedtak. En del av disse sakene skyldes uenighet om fortolkning av reguleringsbestemmelsene i Småhusplanen.

Rapporten peker også på at svært lang saksbehandlingstid for klagesaker kan skape stor irritasjon og problemer for tiltakshavere og omdømmetap for Plan- og bygningsetaten.

Etter Kommunerevisjonens vurdering gir funnene i nærværende og tidligere undersøkelser, samlet sett grunn til å stille spørsmål ved om Plan- og bygningsetaten hadde en tilfredsstillende kvalitet i saksbehandlingen i perioden. Plan- og bygningsetaten er kjent med de problemområder rapporten tar opp, og har satt inn forbedringstiltak.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens rapport 12/2009 *Klager på behandlingen av plan- og byggesaker i Oslo kommune* til orientering.

Kontrollutvalget ber Kommunerevisjonen komme tilbake med en vurdering av behovet for ytterligere undersøkelser av Plan- og bygningsetaten når de varslede tiltakene har fått tid til å virke.

Saken sendes byutviklingskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 07.06.2009 m/vedlegg

54/09

Rapport 13/2009 Intern kontroll i og rundt IT-systemer - Samlerapport 2008

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen legger med dette fram rapport 13/2009 *Intern kontroll i og rundt IT-systemer - Samlerapport 2008*. Dette er en samlerapport om fem IT-undersøkelser som ble gjennomført i 2008 hvorav fire ikke er lagt frem for kontrollutvalget tidligere. Alle omhandler intern kontroll i eller rundt felles- og virksomhetssystemer som er av betydning for regnskap og økonomistyring.

Kommunerevisjonen har identifisert forbedringsområder i alle de omtalte systemene. For fire av systemene er det ikke funnet vesentlige avvik av betydning for regnskapene. Kommunerevisjonens gjennomgang i 2006 avdekket betydelige avvik i Næringsetatens fagsystem Seralit, og disse avvikene var i liten grad rettet opp i 2008. Ifølge etatens hjemmesider er det anskaffet et nytt fagsystem som skal settes i drift i løpet av sommeren 2009.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapport 13/2009 intern kontroll i og rundt IT-systemer - Samlerapport 2008 til orientering.

Saken oversendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 02.06.2009 m/vedlegg

55/09

Rapport 14/2009 - Utviklings- og kompetanseetaten - anskaffelser av IKT-tjenester for Oslo kommune

Saken gjelder:

Kontrollutvalget vedtok 23.01.2008 sak 5 undersøkelsen *Anskaffelser i Utviklings- og kompetanseetaten*. Bestillingen fra utvalget ble ved vedtak 27.05.2008 sak 61 utvidet til også å omfatte økonomisk styring og oppfølging. Prosjektet fikk tittelen "Anskaffelser, økonomisk styring og oppfølging av utvalgte IKT-prosjekter i Utviklings- og kompetanseetaten." I rapport 14/2009 redegjøres det for anskaffelsesdelen av vedtatt prosjekt. Gjennomgangen av økonomistyringen er fremlagt i rapport 6/2009.

Kommunerevisjonen har undersøkt Utviklings- og kompetanseetatens anskaffelser av leverandører i forbindelse med IKT-omleggingen i Oslo kommune. Undersøkelsen viser at Utviklings- og kompetanseetaten på flere områder ikke fulgte regelverket ved anskaffelser av IKT-tjenester knyttet til basisdrift, applikasjonsdrift og drift av periferutstyr. Undersøkelsen har avdekket vesentlige brudd på krav i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Følgende grunnleggende krav er brutt:

- Etterprøvbarhet
- Gjennomsiktighet
- Forutberegnelighet
- Likebehandling

Etaten har i liten grad gjort nytte av den anskaffelsesfaglige kompetansen som fantes internt i etaten og i kommunen for øvrig. Etaten har heller ikke hatt den nødvendige kontroll med interne fullmaktsforhold. Det ble ikke etablert rutiner knyttet til regnskapsføring og oppfølging av inngående fakturaer for viderefakturering som tok hensyn til det vesentlige omfanget av ordningen.

Kommunerevisjonen anbefaler at:

- Utviklings- og kompetanseetaten bør iverksette tiltak som sikrer at lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter etterleves, herunder sikre at anskaffelsesprosessen dokumenteres og at likebehandling sikres.
- Etaten bør iverksette tiltak som sikrer at Oslo kommunes regelverk følges i anskaffelsesprosessen. Særlig gjelder dette bruk av anskaffelseskomité.
- Etaten bør sikre at de interne fullmaktsforhold tydeliggjøres og fremkommer i etatens styrende dokumenter.
- Etaten bør sikre at det etableres rutiner som passer for systemet med viderefakturering og som inneholder rutiner eller formularer som angir hva som er faktura med grunnlag i kontrakt, og hva som er tilleggsarbeider.
- Etaten bør etablere regler for å håndtere utført arbeid fordelt per etat som skal viderefaktureres.

Foreløpig rapport ble sendt på høring til Utviklings- og kompetanseetaten og byrådsavdeling for finans og utvikling. Kommunerevisjonen har mottatt kommentarer fra begge.

I høringsuttalelsen fra Utviklings- og kompetanseetaten fremkommer merknader knyttet til enkelte elementer i rapportens faktaframstilling. Når det gjelder rapportens gjennomgående funn knyttet til brudd på kravet om gjennomsiktighet og etterprøvbarhet, uttaler etaten at funnene kan indikere at det forelå en systemsvikt i etaten når det gjelder dokumentasjon på tidspunktet hvor de aktuelle anskaffelsene ble gjennomført. Etaten opplyser også at det er iverksatt en rekke tiltak, og at nye vil bli iverksatt i tiden fremover. Byrådsavdeling for finans og utvikling viser i sitt høringssvar til de tiltak Utviklings- og kompetanseetaten har gjennomført og varslet. Byrådsavdelingen understreker at den er opptatt av kvalitet og profesjonalitet i anskaffelsesarbeidet i Oslo kommune. De tiltak som etaten har skissert/gjennomført, vil bli fulgt opp i den løpende styringsdialogen.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg avvikene knyttet til brudd på de grunnleggende kravene til etterprøvnbarhet, gjennomsiktighet, forutberegnelighet og likebehandling i anskaffelsesprosessen som er avdekket i Kommunerevisjonens rapport 14/2009 *Utviklings- og kompetanseetaten – anskaffelser av IKT-tjenester for Oslo kommune*. Kontrollutvalget ser alvorlig på de avdekkede forhold og forutsetter at Utviklings- og kompetanseetaten iverksetter tiltak som anbefalt i rapporten for å sikre etterlevelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelser, samt internt regelverk i kommunen.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapporten til orientering.

Saken oversendes finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 08.06.2009 m/vedlegg

56/09

Rapport 15/2009 Forebygging og reduksjon av sykefravær i Sykehjemsetaten

Saken gjelder:

Rapport 15/2009 *Forebygging og reduksjon av sykefravær i Sykehjemsetaten* er resultatet av et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedtatt gjennomført av kontrollutvalget i møte 23.01.2008 sak 8. Det tilhører området "brukertilpassede tjenester og myndighetsutøvelse" i overordnet plan for forvaltningsrevisjon vedtatt av bystyret 18.06.2008, sak 259.

Kommunerevisjonen har undersøkt om Sykehjemsetaten sentralt har en hensiktsmessig innretning på arbeidet med å forebygge og redusere sykefravær i sykehjemmene. Dette er vurdert gjennom å beskrive status mht. sykefraværsrelaterte målsettinger og resultater, å kartlegge og beskrive hvilke virkemidler etaten har iverksatt, og å vurdere om disse samlet sett synes egnet til å bidra til at sykehjemmene arbeider systematisk med å forebygge og redusere sykefravær. Prosjektet har dreid seg om å undersøke etatens sentralt etablerte systemer, strategier og rutiner på HMS- og arbeidsmiljøområdet. Kommunerevisjonen har ikke undersøkt hvordan disse systemer, strategier og rutiner blir fulgt i sykehjemmene.

Undersøkelsen viser at Sykehjemsetatens sentralt etablerte systemer, strategier og rutiner kan, hvis de blir etterlevd i sykehjemmene, bidra til at etaten arbeider systematisk med å forebygge og redusere arbeidsmiljørelatert sykefravær i sykehjemmene. Kommunerevisjonens oppfatning er at etaten har en hensiktsmessig innretning på dette arbeidet. Sykehjemmenes arbeid og eventuelle avvik fra rutiner for å sikre et godt arbeidsmiljø og å forebygge og redusere sykefravær, kan nå bli fulgt med på og fulgt opp fra flere hold: Både administrasjonen, vernetjenesten og bedriftshelsetjenesten er involvert i styringsprosessene. Sykehjemsetaten er dessuten omfattet av eksterne tilsyn, oppfølging og forskning som bidrar til å overvåke prosesser, dokumentere resultater og vise forbedringsbehov i sykehjemmene.

Undersøkelsen har likevel vist enkelte områder der Kommunerevisjonen mener Sykehjemsetaten har forbedringsbehov:

Sykehjemsetaten kan vise eksempler på bruk av en del relevant styringsinformasjon i overordnede risikovurderinger som angår HMS og sykefravær. Denne styringsinformasjonen er imidlertid ikke tilstrekkelig til å vurdere HMS-relatert risiko som etaten står overfor. Det gjelder blant annet informasjon om norskkompetanse og IKT-kompetanse hos ansatte.

Sykehjemsetaten har gjennomført medarbeiderundersøkelser blant de som er fast ansatt eller på fast lønn, og lagt opp til at det arbeides systematisk med forbedringstiltak som følge av undersøkelsene. Det har imidlertid vært et høyt frafall fra medarbeiderundersøkelsene, og det er usikkert om de som har svart, utgjør et representativt utvalg, og dermed om undersøkelsen er pålitelig nok til å tjene som styringsinformasjon om medarbeidertilfredsheten i denne gruppen.

Sykehjemsetaten har tilrettelagt for at det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler med ansatte på sykehjem, og at gjennomføringen blir fulgt opp i linjen. Undersøkelsen tyder likevel på at det ikke er gjennomført medarbeidersamtaler med alle aktuelle ansatte.

Sykehjemsetaten har et generelt mål om å øke den reelle pensjonsalderen for personer over 56 år, men har ikke kvantifisert resultatmålet eller utarbeidet konkrete aktivitetsmål eller handlingsplaner knyttet til å nå dette. Etaten har heller ikke rapportering om status eller utvikling på området. Etaten oppgir imidlertid at den er i ferd med å utarbeide en seniorpolitisk strategi.

Kommunerevisjonen har mottatt høringsuttalelser fra Sykehjemsetaten og fra Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester. Sykehjemsetaten varsler at den vil vurdere og/eller iverksette tiltak i forhold til samtlige anbefalinger i rapporten. Byrådsavdelingen varsler at den i dialog med etaten vil bidra til kompetansehevingstiltak knyttet til norskopplæring og IKT-kompetanse for ansatte i sykehjemmene.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til funnene i Kommunerevisjonens rapport 15/2009, og vil understreke viktigheten av virksomhetenes arbeid med å redusere sykefravær og å utvikle et godt arbeidsmiljø. Kontrollutvalget merker seg Kommunerevisjonens vurdering om at Sykehjemsetaten sentralt har etablert systemer, strategier og rutiner som samlet sett kan bidra til å sikre at sykehjemmene arbeider systematisk med å forebygge og redusere sykefravær, og at etaten samlet sett har en hensiktsmessig innretning på dette arbeidet. Det er samtidig avgjørende at slike systemer, strategier og rutiner blir etterlevd i alle ledd av etaten for at de skal ha ønsket effekt.

Kontrollutvalget registrerer at både Sykehjemsetaten og Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester vil iverksette tiltak som kan bidra til forbedringer av etatens arbeidsmiljø- og sykefraværarbeid.

For øvrig tar kontrollutvalget rapport 15/2009 *Forebygging og reduksjon av sykefravær i Sykehjemsetaten* til orientering.

Saken sendes helse- og sosialkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 09.06.2009 m/vedlegg

57/09

Oppfølging av rapport 2/2007 - Kontroller i og rundt det elektroniske bestillings-og fakturasystemet i Oslo kommune

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet Kommunerevisjonens rapport 2/2007 - Kontroller i og rundt det elektroniske bestillings- og fakturasystemet i Oslo kommune i møte den 01. mars 2007 - sak 18. Saken ble fulgt opp i møte 19. juni 2007 - sak 72 og i møte 26. mars 2008 – sak 21. I sistnevnte møte vedtok utvalget blant annet følgende:

Kontrollutvalget er ikke tilfreds med at byrådsavdelingen mener det ikke kan utelukkes at feil oppstår pga. svakheter i systemløsningen, men merker seg at mange av de risikoforholdene som ble avdekket nå langt på vei er eliminert med de etablerte tiltakene. Det bør etableres en formalisert rutine for varemottak som ytterligere ivaretar dokumentasjon og sporbarhet av varemottak og som gjøres obligatorisk for alle virksomhetene. Utvalget ber byrådsavdelingen om tilbakemelding når slik rutine er etablert.

Byrådsavdeling for finans og utvikling har gitt tilbakemelding til kontrollutvalget i brev mottatt 18.05.2009.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Byrådsavdeling for finans og utvikling i sin oppfølging av rapport 2/2007 – Kontroller i og rundt det elektroniske bestillings- og fakturasystemet i Oslo kommune har satt i verk innskjerpede rutiner for dokumentasjon av varemottak.

Saken avsluttes.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 29.05.2009 m/vedlegg

Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 6/2007 Økonomisk forvaltning av brukermidler i samlokaliserte boliger

Saken gjelder:

I rapport 6/2007 *Økonomisk forvaltning av brukermidler i samlokaliserte boliger* rapporterte Kommunerevisjonen våren 2007 en undersøkelse av forvaltningen av økonomiske midler tilhørende psykisk utviklingshemmede i ti utvalgte bydeler, én bolig per bydel. Undersøkelsen viste at den økonomiske forvaltningen av brukermidlene hadde vesentlige mangler i samtlige undersøkte boliger. På bakgrunn av Kommunerevisjonens funn og anbefalinger i rapporten, varslet bydelene og Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester flere forbedringstiltak.

Kontrollutvalget vedtok 26.08.2008 (sak 75) å gjennomføre en mindre oppfølgingsundersøkelse for å undersøke om byråden for velferd og sosiale tjenester og bydelene hadde iverksatt relevante tiltak og fulgt opp vedtak i bystyrets organer ved behandlingen av rapport 6/2007.

I oppfølgingsundersøkelsen gjennomført i februar - april 2009, har Kommunerevisjonen kartlagt om bydelene kan dokumentere at de har et system for intern kontroll og har gjennomført kontroller av forvaltningen av brukermidler i 2008 i henhold til kommunens instruks. Undersøkelsen viser at noen bydeler ikke kunne dokumentere et system for intern kontroll og hvordan de følger opp funn fra kontrollene. I tillegg viser undersøkelsen at flere bydeler gjennom sine kontroller har identifisert alvorlige brudd på kommunens regler.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonen har gjennomført en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 6/2007 *Økonomisk forvaltning av brukermidler i samlokaliserte boliger* som viser at fire bydeler ikke kunne dokumentere et system for intern kontroll og at bare to kunne framlegge en plan for oppfølging av funn. Kontrollutvalget merker seg at flere bydeler i sine kontroller har identifisert alvorlige brudd på kommunens instruks.

Kontrollutvalget forutsetter at byråden for velferd og sosiale tjenester og bydelene iverksetter nødvendige tiltak for å sikre at forvaltningen av brukermidler i samlokaliserte boliger foregår i samsvar med kommunens instruks på området

Kontrollutvalget ber Kommunerevisjonen vurdere behovet for nærmere undersøkelser av den økonomisk forvaltning av brukermidler i bydeler der oppfølgingsundersøkelsen har avdekket svakheter med intern kontrollen.

Saken sendes helse- og sosialkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 05.06.2009

Sosial dumping - kommunens undersøkelser

Saken gjelder:

I forbindelse med behandling av forvaltningsrevisjonen for 1. halvår 2009 fattet kontrollutvalget bl.a. følgende vedtak i møtet 20.01.2009, sak 3 (punkt 3):

Kommunerevisjonen holder kontrollutvalget fortløpende orientert om resultatene av byrådets undersøkelser knyttet til risiko for sosial dumping hos private leverandører.

Det foreligger nå to relevante rapporter ved eksterne konsulenter. Den ene er rettet mot ASOR, som leverandør av pleie- og omsorgstjenester, med fokus på sosial dumping. Den andre nevner ikke spesielt sosial dumping, men er en gjennomgang av diverse forhold, bl.a. arbeidsforhold, som vedrører kontrakter for kjøp av renholdstjenester.

ASOR er og har vært en betydelig leverandør av pleie- og omsorgstjenester til kommunen. Det ble bl.a. hevdet i media at ASOR skulle ha sykepleiere fra Filippinene gående på "slavekontrakter". Undersøkelsen er basert på gjennomgang av dokumentasjon og intervjuer/samtaler med bl.a. helsearbeidere, herunder ansatte og tidligere ansatte ved ASOR. Undersøkelsen ved ASOR avdekket ikke sosial dumping. Følgende er sitater fra rapportens sammendrag:

- Avlønning av sykepleiere i ASOR ligger innenfor tariff for minstelønn.
- Et tilsyn hos ASOR vedrørende rammeavtalen om brukervalg for hjemmetjenester, gjennomført av Helse- og velferdsetaten (HEV) i Oslo kommune i november 2008, konkluderte blant annet med at lønns- og arbeidsvilkår innen brukervalgsordningen ble funnet i orden.
- Det foreligger ikke holdepunkter for å si at ASORs ansatte ikke har fått utbetalt de variable tillegg som de har hatt krav på.
- Det er ikke avdekket lønnstrekk som ikke er nærmere begrunnet, eller som utgjør en dominerende del av den samlede lønnsutbetalingen.
- Våre undersøkelser har ikke avdekket svart arbeid i regi av ASOR.

Rapporten anbefaler at "Oslo kommune tilrettelegger for et egnet kontrollmiljø med klare retningslinjer, tilstrekkelige ressurser og relevant kompetanse i blant annet å avdekke sosial dumping". I notat fra byråden for velferd og sosiale tjenester til finanskomiteen av 25.05.2009 i forbindelse med oversendelse av rapporten sies bl.a.:

Hva gjelder kontrollrutiner for å forebygge og eventuelt avdekke sosial dumping arbeides det videre med å vurdere hvordan dette kan løses best mulig.

Oslo kommune har inngått rammeavtaler med 23 leverandører for renhold ved kommunens virksomheter. I konkurransen om disse kontraktene ble det stilt en rekke krav, bl.a. at leverandøren måtte ha arbeidsavtaler og at leverandøren måtte ha fremlagt dokumentasjon på at de ansatte minst hadde gjengs lønn. Undersøkelsen av arbeidsforhold knyttet til kjøp av renholdstjenester ble gjennomført som stedlig kontroll hos åtte av leverandørene. Det ble avholdt møter med ledelsen og gjennomgang av dokumentasjon. Ansatte ble ikke intervjuet.

Det ble bl.a. avdekket:

- Flere tilfeller av manglende eller ufullstendige arbeidsavtaler.
- Flere tilfeller av akkordlønn som i praksis gjorde det umulig å fastslå timelønn.
- Flere tilfeller av manglende og mangelfulle timelister.
- Informasjon fra to leverandører om at andre personers, for eksempel familiemedlemmers, arbeid kunne være inkludert i timelistene til ansatte.
- Noen tilfeller hvor timeregistreringsrutinene gjorde det vanskelig å fastslå hvor mange timer som var arbeidet.

Oppfølging av rapporten medførte at en av de åtte leverandørene mistet kontrakten med Oslo kommune. Hos fem av leverandørene ble det påpekt forhold som må rettes opp og som blir fulgt opp videre.

Flere forhold som ble påpekt i rapporten var ikke ulovlige eller direkte brudd på avtalen med kommunen, men førte til at kontrollmulighetene ble svekket. Utviklings- og kompetanseetaten har hatt dialog med Kommunerevisjonen bl.a. for å kunne spisse kravene i fremtidige avtaler på dette området.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens redegjørelse om kommunens undersøkelser rettet mot sosial dumping til orientering.

Byrådet bes informere kontrollutvalget om utfallet av arbeidet med å etablere kontrollrutiner for å forebygge og avdekke sosial dumping.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 03.06.2009

60/09

Endelig innberetning om uregelmessigheter i Næringsetaten

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet Kommunerevisjonens foreløpige innberetning om uregelmessigheter i Næringsetaten 16.06.2005, sak 80. Kontrollutvalget tok innberetningen til orientering og imøteså endelig innberetning *når alle forhold er klarlagt.*

Næringsetaten anmeldte 21.01.2005 en ansatt (NN) til politiet for bl.a. urettmessig å ha tilegnet seg penger som skulle ha tilfalt kommunen for avleggelse av kunnskaps- og etablererprøver. Det var mistanke om at NN hadde kombinert sin stilling i Næringsetaten som prøveansvarlig med omfattende tjenester innen kurs og avholdelse av prøver utenfor etaten for private innen hotell- og restaurantbransjen. Det dreide seg om kurs og kunnskapsprøve etter alkoholloven som må bestås for å søke om kommunal salgs- og skjenkebevilling, og etablererprøve etter serveringsloven som må bestås før man får serveringsbevilling.

Det ble avdekket at personer som hadde vært opp til prøver ikke hadde betalt gebyrer og at det i flere tilfeller ikke var sendt fakturaer. Kommunerevisjonen konstaterte svakheter i edb-systemet ved Næringsetaten som ikke var tilstrekkelig dekket av manuelle rutiner, som førte til at etaten ikke hadde full oversikt over innbetalinger og manglende innbetalinger av prøvegebyrer.

NN hevdet at all privat kursvirksomhet hadde skjedd innenfor tillatelser hun hadde fått fra overordnede i Næringsetaten. NN benektet hele tiden å ha gjort noe galt.

NN ble varetektsfengslet i februar 2005, og senere siktet for korrupsjon. Siktelsen for korrupsjon ble frafalt og NN ble gitt forelegg på kr 12 500 for grov uforstand i tjenesten. NN vedtok ikke forelegget, og saken gikk til retten. Rettssaken endte med frifinnelse i Oslo tingrett sommeren 2008 etter at påtalemyndigheten valgte å trekke saken under hovedforhandlingene.

NN ble gitt avskjed 28.02.2005. NN krevde avskjeden ugyldig og oppreisningserstatning fra kommunen. Avskjedssaken ble behandlet i Oslo tingrett i mars 2006. Kommunen vant saken, og NN ble dømt til å betale kommunens saksomkostninger. Saken ble anket av NN, men Borgarting lagmannsrett ville avvende resultatet av straffesaken. Etter at NN ble frifunnet i straffesaken ble det i april 2009 inngått forlik mellom partene, og ankesaken til lagmannsretten ble begjært hevet. Forliket innebærer at NN får kompensert kr 325 000 for lønnstap, ansettelsesforholdet opphører og hver av partene bærer sine egne saksomkostninger.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens endelige innberetning om uregelmessigheter ved Næringsetaten tas til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 03.06.2009

Kontrollutvalgets sekretariat, 9. juni 2009

Reidar Enger
sekretariatsleder

